

Sygn. akt III UK 30/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania M. Ż.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 lutego 2020 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

1. oddała skargę kasacyjną,

**2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów
pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. decyzją z dnia 21 lutego 2017 r., powołując się na regulacje art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 oraz art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o

systemie ubezpieczeń społecznych, uchylił własną decyzję z dnia 31 marca 2014 r. nr [...] /2014 o podleganiu przez ubezpieczonego M. Ź. ustawodawstwu litewskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego, w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. oraz stwierdził, że ubezpieczony M. Ź. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. wyrokiem z dnia 19 lipca 2017 r. oddalił odwołanie wniesione przez ubezpieczonego od tej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony figuruje w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej jako przedsiębiorca jednoosobowy prowadzący od dnia 8 maja 2006 r. działalność gospodarczą pod firmą M.. W dniu 16 stycznia 2014 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o ustalenie właściwego ustawodawstwa, załączając kserokopie umowy o pracę w litewskiej firmie, legitymacji pracowniczej i paska wypłaty za grudzień 2013 r. Organ rentowy decyzją z dnia 31 marca 2014 r. ustalił dla ubezpieczonego ustawodawstwo litewskie w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia 4 listopada 2014 r., a Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 29 lipca 2014 r. zmienił tę decyzję, stwierdzając, że ubezpieczony podlega ustawodawstwu litewskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. na czas nieokreślony.

Sąd pierwszej instancji ustalił ponadto, że w dniu 29 czerwca 2015 r. do organu rentowego wpłynęło pismo Zarządu Państwowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Urzędu Świadczeń Zagranicznych w W. z dnia 9 czerwca 2015 r., którym odmówiono ubezpieczonemu wydania zaświadczenia A1. W piśmie tym podano też, że w stosunku do ubezpieczonego, w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r., musi być zastosowane ustawodawstwo ubezpieczenia społecznego Rzeczypospolitej Polskiej. W dniu 18 stycznia 2016 r. organ rentowy otrzymał kolejne pismo litewskiego Biura Świadczeń Zagranicznych Zarządu Krajowej Kasy Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 stycznia 2016 r. informujące, że Państwowa Inspekcja Pracy Republiki Litewskiej przeprowadziła kontrolę działalności firmy U. „D.”, z której wynikało, że wymieniony pracodawca litewski faktycznie nie wykonuje żadnej działalności na Litwie - pracownicy firmy są

formalnie objęci ubezpieczeniem społecznym w Republice Litewskiej, jednakże w rzeczywistości nie pełnią oni żadnych funkcji (rejestracja ich działalności pracowniczej jest fikcyjna). Wobec powyższego litewska instytucja ubezpieczeniowa stwierdziła, iż wobec pracowników, między innymi, U. „D.”, w okresie obowiązywania umów o pracę ma zastosowanie ustawodawstwo polskie dotyczące zabezpieczenia społecznego. W tej sytuacji organ rentowy postanowieniem z dnia 12 stycznia 2017 r. wznowił z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie ustalonego dla ubezpieczonego ustawodawstwa litewskiego w zakresie zabezpieczenia społecznego w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015r. i po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wydał zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzję z dnia 21 lutego 2017 r.

Powołując się na tak ustalony stan faktyczny sprawy, Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności odwołał się do przepisów wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, to jest art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej jako rozporządzenie podstawowe) oraz art. 14 i art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (dalej jako rozporządzenie wykonawcze). Równocześnie Sąd ten zaznaczył, że z dokumentacji przedstawionej przez organ rentowy wynika, że organ ten wdrożył w stosunku do ubezpieczonego stosowną procedurę w kwestii podlegania przez niego ustawodawstwu państwa drugiego. Na skutek tej procedury organ rentowy wydał w dniu 31 marca 2014 r. decyzję, którą ustalił dla wnioskodawcy właściwe ustawodawstwo litewskie w okresie od 5 listopada 2013 r., jednakże wobec otrzymania w dniu 18 stycznia 2016 r. pisma Biura Świadczeń Zagranicznych Zarządu Krajowej Kasy Ubezpieczeń Społecznych wznowił postępowanie administracyjne, przy czym pismo to było wystarczającą podstawą do zastosowania art. 83a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono

okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie. Sąd pierwszej instancji wyjaśnił też, że jeśli chodzi o ujawnienie okoliczności, to nie jest wymagane ujawnienie nowych okoliczności, lecz takich, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie zostały przez organ rentowy uwzględnione. Pojęcie nowości odnosi się natomiast do dowodów, które mogą powstać także po wydaniu decyzji, jednak muszą dotyczyć okoliczności istniejących przed jej wydaniem.

Sąd Okręgowy stwierdził także, że ubezpieczony niezasadnie zarzucał, jakoby pismo litewskiej instytucji nie mogło być podstawą do wznowienia postępowania, albowiem z pisma tego jasno wynikało, że pracownicy U. „D.” faktycznie nie wykonują żadnej pracy na rzecz swojego pracodawcy. Ponadto w dniu 29 czerwca 2015 r. do organu rentowego wpłynęło pismo Zarządu Państwowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Urząd Wypłat Zagranicznych w W. z dnia 9 czerwca 2015 r., którym odmówiono ubezpieczonemu wydania zaświadczenia A1, wskazując, że w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r. powinno być w stosunku do niego zastosowane ustawodawstwo ubezpieczenia społecznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. wyrokiem z dnia 26 września 2018 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez ubezpieczonego od wyroku Sadu pierwszej instancji, oddalił tę apelację.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że w sprawie było bezsporne, że ubezpieczony jako osoba prowadząca na terytorium Polski pozarolniczą działalność gospodarczą podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Równocześnie jednak, z uwagi na treść oświadczenia ubezpieczonego dotyczącego pozostawania w formalnym stosunku pracy z pracodawcą litewskim U. „D.” w W. od dnia 5 listopada 2013 r., mogły znajdować zastosowanie w stosunku do niego przepisy wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Sytuacja ubezpieczonego po złożeniu przez niego w dniu 16 stycznia 2014 r. wniosku o ustalenie właściwego ustawodawstwa wskazywała bowiem początkowo na jego działalnością zawodową wykonywaną w dwóch państwach członkowskich Unii Europejskiej, to jest w Polsce i na Litwie. W takiej zaś sytuacji art. 13 ust. 3

rozporządzenia podstawowego stanowi, że osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich, podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną, obowiązuje więc zasada *lex loci laboris*. Po rozpoznaniu tego wniosku instytucja ubezpieczeniowa miejsca zamieszkania, czyli ZUS Oddział w J., ustaliła więc dla ubezpieczonego ustawodawstwo litewskie jako właściwe - co zostało potwierdzone decyzją organu rentowego z dnia 31 marca 2014 r. Już po wydaniu tej decyzji, to jest w dniu 9 kwietnia 2014 r. do organu rentowego wpłynęło jednak pismo litewskiej instytucji ubezpieczeniowej o dokonanie oceny pracy ubezpieczonego w odniesieniu do wykonywania działalności na własny rachunek, pod kątem jej marginalności i podjęcie na nowo decyzji w sprawie właściwego ustawodawstwa. Zwrócono przy tym uwagę na wprowadzoną od dnia 22 maja 2012 r. regulację zawartą w art. 14 ust. 5b rozporządzenia wykonawczego, zgodnie z którą praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego. Organ rentowy nie zmienił wówczas zajętego wcześniej stanowiska, przy czym toczyło się wtedy postępowanie sądowe dotyczące decyzji tego organu z dnia 31 marca 2014 r., zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 stycznia 2015 r., a skarga kasacyjna organu rentowego wniesiona od tego wyroku nie została przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Równocześnie - co wynikało z dokumentów wpływających do organu rentowego - litewska instytucja ubezpieczeniowa prowadziła własne postępowanie wyjaśniające, w ramach którego ubezpieczony był wzywany do przedłożenia szeregu dokumentów dotyczących między innymi faktycznego świadczenia pracy najemnej na terenie Litwy. Decyzją z dnia 9 czerwca 2015 r., nr SPRE – (...), Zarząd Państwowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił zaś wydania ubezpieczonemu zaświadczenia A1 i ustalił, że w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r. do ubezpieczonego musi być zastosowane ustawodawstwo ubezpieczenia społecznego Rzeczypospolitej Polskiej. Na skutek zażalenia wniesionego przez ubezpieczonego na tę decyzję, Zarząd Państwowego Funduszu Ubezpieczenia Społecznego przy Ministerstwie Pracy i Ochrony Socjalnej ponownie przeanalizował wniosek i w dniu 2 września 2015 r.

wydał postanowienie SPRE-(...) podtrzymujące stanowisko jak w uprzedniej decyzji. Również ponowny wniosek ubezpieczonego o wydanie zaświadczenia A1 z dnia 10 października 2015 r. został załatwiony odmownie prawomocnym postanowieniem z dnia 8 lutego 2016 r., SPRE-(...). Okoliczności wynikające z tej korespondencji zostały uznane przez organ rentowy za podstawę do wznowienia postępowania administracyjnego w przedmiocie ustalonego dla ubezpieczonego ustawodawstwa litewskiego, które zakończyło się wydaniem zaskarżonej w sprawie decyzji.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że przytoczył powyższe okoliczności, aby odnieść się do apelacyjnego zarzutu naruszenia art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Sąd drugiej instancji przypomniał też, że zgodnie z tym przepisem, procedura stosowania między innymi art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego zakłada, że osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję właściwą wyznaczoną przez władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (art. 16 ust. 1). Następnie wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego i takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy, przy czym instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (art. 16 ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji właściwych zainteresowanych państw członkowskich, jednakże instytucja ta może poinformować instytucję właściwą państwa miejsca zamieszkania przed upływem wskazanego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (art. 16 ust. 3). Przepis art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego odnosi się do sytuacji, gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich. Wówczas ustawodawstwo mające zastosowanie jest określone na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz

odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego. W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego. Procedurę kończy poinformowanie zainteresowanego przez instytucję właściwą państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, o ustaleniu ustawodawstwa właściwego (art. 16 ust. 5). W odniesieniu do stosowania tej procedury w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto przy tym, że instytucja właściwa miejsca zamieszkania wnioskodawcy nie ma uprawnienia do oceny ważności stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy, Sąd Apelacyjny przyjął, że organ rentowy jako instytucja miejsca zamieszkania ubezpieczonego, po złożeniu przez niego wniosku o ustalenie właściwego ustawodawstwa, wdrożył procedurę przewidzianą w powołanych przepisach, co wynikało ze szczegółowych ustaleń Sądu Okręgowego. Pomimo wstępnego określenia ustawodawstwa słowackiego (zapewne chodziło Sądowi drugiej instancji o ustawodawstwo litewskie), ostatecznie obie instytucje ubezpieczeniowe, tak Litwy, jak i Polski uznały jednak za właściwe stwierdzenie braku podstaw do podlegania przez ubezpieczonego ustawodawstwu litewskiemu. Wobec otrzymania przez organ rentowy informacji o wydanych wobec ubezpieczonego decyzjach odmawiających mu potwierdzenia ustawodawstwa litewskiego na formularzu A1, faktycznie zaszły więc podstawy do wzruszenia przez organ rentowy własnej decyzji z dnia 31 marca 2014 r. Zgodnie bowiem z art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie. W świetle przedstawionego unormowania, przesłanką warunkującą możliwość wznowienia postępowania jest przy tym stwierdzenie, że nowe dowody lub ujawnione okoliczności mają wpływ na prawo lub zobowiązanie.

Oceniając, czy dowód w postaci opisanych wyżej decyzji litewskiej instytucji ubezpieczeniowej oraz ujawnione na ich podstawie okoliczności, miały wpływ na ustalenie właściwego ustawodawstwa, rozstrzygniętego ostateczną decyzją z dnia 31 marca 2014 r., Sąd drugiej instancji doszedł do wniosku, że w niniejszej sprawie zostały spełnione przesłanki z art. 83a ust. 1 ustawy systemowej, co trafnie ocenił Sąd Okręgowy. Dlatego na dzień orzekania przez ten Sąd (a taki stan musiał być brany pod uwagę, stosownie do art. 316 §1 k.p.c.) stan faktyczny i prawny był jednoznaczny - ubezpieczony nie był osobą objętą ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania pracy najemnej na terenie Litwy. Jak wynika zaś z art. 5 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego, dokumenty wydane przez instytucję państwa członkowskiego do celów stosowania rozporządzenia podstawowego i rozporządzenia wykonawczego, stanowiące poświadczenie sytuacji danej osoby oraz dowody potwierdzające, na podstawie których zostały wydane te dokumenty, są akceptowane przez instytucje pozostałych państw członkowskich tak długo, jak długo nie zostaną wycofane lub uznane za nieważne przez państwo członkowskie, w którym zostały wydane. W takim stanie rzeczy opisana decyzja Zarządu Państwowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wiązała organ rentowy, który też nie miał żadnych podstaw, aby czynić dalsze ustalenia w kierunku jej weryfikacji. Zasadnicze ustalenie Sądu pierwszej instancji, prowadzące do wniosku o wyłączeniu możliwość zastosowania art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego, było zatem ze wszech miar prawidłowe.

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracy najemnej na terenie Litwy, co w sytuacji wykonywania przez niego równolegle pozarolniczej działalności gospodarczej w kraju oznaczało konieczność potwierdzenia jego obowiązku ubezpieczeń w polskim systemie zabezpieczenia społecznego, stosownie do art. 11 ust. 3a rozporządzenia podstawowego w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Ubezpieczony M. Ź. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 września 2018 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c., przez pominięcie okoliczności, że ubezpieczony w spornych okresach nie został prawomocnie wyłączony z ubezpieczeń społecznych na terenie Litwy, jak również dowodów w postaci dokumentów dołączonych apelacji, co nie pozwoliło na dokonanie wszechstronnej oceny dowodów, prawidłowe ustalenie stanu faktycznego w niniejszej sprawie i wydanie właściwego rozstrzygnięcia;

2. naruszenie prawa materialnego, to jest:

- art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego, przez jego niezastosowanie i przyjęcie tym samym, że w rozpoznawanej sprawie są podstawy do objęcia odwołującego się ustawodawstwem polskim w spornym okresie,

- art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, przez jego niezastosowanie, co w niniejszej sprawie skutkowało złamaniem zasady wykluczającej odprowadzanie składek i objęcie zabezpieczeniem społecznym w kilku Państwach Członkowskich jednocześnie,

- art. 16 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego, przez jego niezastosowanie, a w konsekwencji pominięcie faktu, że ustawodawstwo litewskie ustalone decyzją Zakładu z dnia 31 marca 2014 r. nr 263/2014 stało się ostateczne,

- art. 6 ust. 1b rozporządzenia wykonawczego, przez jego nieuzasadnione zastosowanie w niniejszej sprawie w miejsce właściwego art. 13 ust. 3 podstawowego

- art. 58 § 1 i 2 k.c., przez wykreowanie stanu faktycznego niezgodnego z ustawą, tj. objęcie ubezpieczonego ustawodawstwem w zakresie ubezpieczeń społecznych dwóch różnych Państw Członkowskich w tym samym okresie,

- art. 6 k.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji brak zobowiązania organu rentowego do przedstawienia bieżącej informacji na temat statusu ubezpieczeniowego ubezpieczonego na terenie Litwy w spornym okresie.

Powołując się na tak sformułowane zarzuty kasacyjne, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w innym składzie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i uwzględnienie apelacji skarżącego oraz stwierdzenie, że właściwym dla niego ustawodawstwem w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. do

dnia 30 kwietnia 2015 r. w zakresie ubezpieczeń społecznych jest ustawodawstwo litewskie oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a w razie wyznaczenia rozprawy rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżącego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpatrywana w niniejszym postępowaniu skarga kasacyjna jest nieuzasadniona.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do sformułowanego w tej skardze zarzutu naruszenia przepisów postępowania, Sąd Najwyższy stwierdza, że zarzut ten całkowicie uchyla się spod kontroli w postępowaniu kasacyjnym. Powołany w nim jako naruszony art. 233 § 1 k.p.c. bez wątpienia określa kryteria oceny wiarygodności i mocy zebranego w sprawie materiału dowodowego, statuuując zasadę swobodnej oceny dowodów. Tymczasem Sąd Najwyższy nie jest upoważniony do oceny materiału dowodowego i wyprowadzania z niego wniosków obrazujących miarodajny według skarżącego stan faktyczny sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., IV CSK 376/16, LEX nr 2312229). Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być bowiem zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Wprawdzie przepis ten nie wymienia *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, jednakże nie ulega wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., albowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405, czy też z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Ponadto, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku. Powoduje to, że kasacyjny zarzut

naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w ogóle nie może być przedmiotem oceny w tym postępowaniu.

Zdaniem Sądu Najwyższego, nie są uzasadnione także sformułowane przez skarżącego zarzuty naruszenia prawa materialnego. W tym zakresie Sąd Najwyższy zauważa przede wszystkim, że spór zaistniały w niniejszej sprawie jest ściśle związany z problematyką koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Trzeba więc wstępnie podkreślić, że koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej opiera się na zasadzie, że osoby przemieszczające się na terytorium Unii Europejskiej podlegają systemowi zabezpieczenia społecznego tylko jednego państwa członkowskiego (art. 11 rozporządzenia podstawowego). W okolicznościach niniejszej sprawy zasadą, która mogła mieć zastosowanie przy wyborze jednego z dwóch ustawodawstw z zakresu zabezpieczenia społecznego, jest natomiast zasada koordynacji określona w art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego. Zgodnie z tym przepisem, osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną. W celu zastosowania tej zasady regulacje unijne określają procedurę postępowania wyznaczonych instytucji ubezpieczeniowych zainteresowanych państw członkowskich. Procedurę tę określa art. 16 rozporządzenia wykonawczego.

Sąd Najwyższy przypomina zatem, że w jego orzecznictwie za ugruntowany należy uznać pogląd, zgodnie z którym zarówno Zakład Ubezpieczeń Społecznych, będący wyznaczoną instytucją ubezpieczeniową w rozumieniu rozporządzeń koordynacyjnych, jak i sąd ubezpieczeń społecznych są pozbawione kompetencji do samodzielnej oceny stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim wobec osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12, OSNP 2014 nr 3, poz. 47 i z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, LEX nr 1545145). Instytucja miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o ustalenie ubezpieczenia społecznego w innym państwie może jednak powziąć wątpliwości co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, przy czym trzeba podkreślić, że może chodzić jedynie o wątpliwości co do określenia

ustawodawstwa mającego zastosowanie do zainteresowanego, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego, czyli niepewności co do tego, czy osoba wnosząca o ustalenie prawa właściwego jest objęta systemem zabezpieczenia społecznego w więcej niż jednym państwie członkowskim. Wątpliwości tych instytucja miejsca zamieszkania wnioskodawcy nie może sama rozstrzygać, ale musi dostosować się do trybu rozwiązywania sporów co do ustalenia ustawodawstwa właściwego uregulowanego w szczególności w art. 6, art. 15 oraz art. 16 rozporządzenia wykonawczego, które nakazują zwrócenie się - w przypadku istnienia wątpliwości bądź rozbieżności - do instytucji innego państwa członkowskiego. Instytucje te niezwłocznie dostarczają lub wymieniają między sobą wszystkie dane niezbędne dla ustanowienia i określenia praw i obowiązków osób, do których ma zastosowanie rozporządzenie podstawowe. Przekazywanie tych danych odbywa się bezpośrednio pomiędzy samymi instytucjami lub za pośrednictwem instytucji łącznikowych. Zastosowanie ma również decyzja Nr A1 Komisji Administracyjnej w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia podstawowego. Wydanie decyzji o ustaleniu ustawodawstwa właściwego musi zatem poprzedzać wymagana przez art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego procedura. Ocena, czy została wyczerpana wymagana przez ten przepis procedura współdziałania, wymaga w pierwszej kolejności jednoznacznych ustaleń faktycznych co do treści pism wymienianych pomiędzy właściwymi instytucjami. Jak trafnie zauważył zaś Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 września 2016 r., I UZ 14/16 (LEX nr 2153430, a także w postanowieniu z dnia 23 listopada 2016 r., I UZ 48/16, LEX nr 2203530), wyznaczone zakresem art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego obowiązki instytucji właściwej miejsca świadczenia pracy sprowadzają się do udzielenia (także z własnej inicjatywy) stosownych wyjaśnień i przedstawienia swojego stanowiska (opinii) odnośnie do ustawodawstwa właściwego. Ani przepisy rozporządzenia wykonawczego, ani też decyzja Nr A1 Komisji Administracyjnej nie stawiają bowiem w tym zakresie żadnych wymagań formalnych, w szczególności nie wymaga się wydania przez instytucję właściwą miejsca wykonywania pracy najemnej formalnej decyzji w

indywidualnej sprawie. Opinia ta może więc przybrać postać pisma (informacji), stąd dla oceny, czy przedstawione w nim stanowisko ma zastosowanie do indywidualnej sytuacji zainteresowanego występującego z wnioskiem o ustalenie właściwego ustawodawstwa, ważna jest jego treść. Jeśli w informacji podaje się, że pracownicy nie świadczyli rzeczywistej pracy, a następnie instytucja ubezpieczeniowa państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę podmiot zatrudniający, wydaje decyzję ustalającą, że w stosunku do ubezpieczonego jako pracownika tego podmiotu „nie powstały obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne”, to jest to równoznaczne z wyrażeniem stanowiska odnośnie do braku tytułu do podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu, a w konsekwencji stanowiska o braku konkurencji tytułów ubezpieczenia w rozumieniu art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego. W takiej zaś sytuacji Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wydając decyzję o ustaleniu ustawodawstwa polskiego, nie dokonuje nieuprawnionej, „samodzielnej” oceny stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia, ale jedynie uwzględnia stanowisko instytucji ubezpieczeniowej państwa członkowskiego, na obszarze którego miała być świadczona praca najemna.

Jeśli natomiast chodzi „wspólne porozumienie”, o którym mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego, to ustawodawca unijny również i jemu nie nadał jakiegś instytucjonalnej formy. Zatem „wspólne porozumienie” może polegać na poinformowaniu przez instytucję właściwą miejsca świadczenia pracy najemnej o swoim stanowisku odnośnie do nieistnienia ważnego tytułu do ubezpieczenia społecznego na terytorium jej państwa; wydaniu przez instytucję właściwą miejsca zamieszkania decyzji w indywidualnej sprawie (o charakterze tymczasowym - w trybie art. 16 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego) o stosowaniu ustawodawstwa krajowego i zaakceptowaniu tej decyzji przez instytucję właściwą miejsca świadczenia pracy przez niewniesienie zastrzeżeń - art. 16 ust. 3 *in fine* rozporządzenia wykonawczego (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2017 r., I UK 456/16, LEX nr 2352167 oraz powołane wcześniej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2016 r., I UZ 14/16, LEX nr 2153430). Należy dodać, że w sytuacji, gdy obie instytucje właściwe dojdą do wspólnego porozumienia, to ono ma decydujące znaczenie dla ustalenia

ustawodawstwa właściwego, gdyż przepisy art. 13 ust. 2 i 3 rozporządzenia podstawowego mają na celu wyeliminowanie podwójnego (lub wielokrotnego) ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich albo zapobieżenie sytuacji, w której dana osoba nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu, a nie ustalenie ubezpieczenia korzystnego dla zainteresowanego (np. ze względu na wysokość składek). Zatem, z punktu widzenia ustalenia ustawodawstwa w trybie art. 16 rozporządzenia wykonawczego istotne jest, aby w jego wyniku zainteresowany został objęty ubezpieczeniem tylko w jednym państwie członkowskim. Wprawdzie odbywa się to z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia podstawowego zawierającego normy kolizyjne, ale nie oznacza to, że zainteresowany może w oparciu o nie kwestionować przed organem jednego państwa członkowskiego (miejsca zamieszkania) wspólne porozumienie, a właściwie weryfikować stanowisko zajęte przez drugie państwo członkowskie (miejsca wykonywania pracy najemnej) o nieistnieniu w tym państwie ważnego tytułu ubezpieczenia, żądając ustalenia wybranego przez siebie ustawodawstwa. Temu bowiem służy inna instytucja koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a mianowicie ustanowione w art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego uprawnienie zainteresowanego do wystąpienia do instytucji danego państwa członkowskiego z wnioskiem o wydanie poświadczenia na formularzu A1, a wówczas ocena takiego żądania należy do organów i instytucji właściwych tego państwa członkowskiego. Odnośnie do tego dokumentu wypada z kolei stwierdzić że jest on ogólnoeuropejskim dokumentem służącym do potwierdzenia podlegania ubezpieczeniom społecznym na terenie innych krajów członkowskich Unii Europejskiej niż kraj, którego dana osoba jest obywatelem i gdzie ma stałe miejsce zamieszkania. Taki właśnie jego charakter potwierdza orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w L. (obecnie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej), odnoszące się do badania treści formularza E-101, który został obecnie zastąpiony przez formularz A1, zachowujące aktualność również na gruncie obecnie obowiązującego rozporządzenia wykonawczego, które zastąpiło rozporządzenie Rady EWG Nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia 1408/71 (Dz.Urz. WE L 74 z 27 marca 1972 r.). W wyroku z dnia 26 stycznia 2006 r., w sprawie *Rijksdienst voor*

Sociale Zekerheid przeciwko *Herbosch Kiere NV*, C-2/05 (LEX nr 226253) Trybunał podkreślił, że o ile formularz E-101 nie został cofnięty albo uznany za nieważny, właściwa instytucja państwa członkowskiego, do którego pracownicy zostali delegowani, powinna uwzględniać fakt, że pracownicy ci podlegają ustawodawstwu z zakresu zabezpieczenia społecznego państwa, w którym zatrudniające ich przedsiębiorstwo prowadzi działalność gospodarczą, a w konsekwencji instytucja ta nie może podporządkowywać tych pracowników swemu systemowi zabezpieczenia społecznego. Niemniej do właściwej instytucji państwa członkowskiego, która wydała formularz, należy ponowne rozważenie zasadności jego wydania i ewentualnie cofnięcie zaświadczenia, jeżeli właściwa instytucja państwa członkowskiego, do którego delegowano pracowników, wyraża wątpliwości co do prawidłowości faktów będących podstawą wydania zaświadczenia, a tym samym w szczególności figurujących tam danych, ponieważ nie odpowiadają one wymogom art. 14 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr (...). W takich okolicznościach, gdyby danym instytucjom nie udało się osiągnąć porozumienia, w szczególności w zakresie oceny określonego stanu faktycznego, a w konsekwencji co do tego czy art. 14 ust. 1 lit. a) rozporządzenia 1408/71 znajduje do niego zastosowanie, mogą zwrócić się w tej sprawie do komisji administracyjnej (podobne stanowisko Trybunał zajął w wyroku z dnia 10 lutego 2000 r. w sprawie C-202/97 FTS, Dz.U.EU.C 75 z 2000 r.). Legitymowanie się poświadczeniem na formularzu A1 o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu w państwie członkowskim miejsca wykonywania pracy najemnej nie może być zatem ignorowane przy ustaleniu ustawodawstwa mającego zastosowanie do zainteresowanego w trybie art. 16 rozporządzenia wykonawczego (zob. art. 5 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego) i dopiero jego wycofanie lub uznanie za nieważne, po ponownym rozpatrzeniu podstaw jego wydania, umożliwia ustalenie ustawodawstwa państwa członkowskiego miejsca zamieszkania. Taka sytuacja może się zaś zdarzyć także wtedy, gdy doszło do ostatecznego ustalenia ustawodawstwa właściwego dla wykonywania pracy najemnej, jednakże ujawniły się okoliczności podważające to ustalenie, na przykład odmowa wydania przez właściwą instytucję ubezpieczeniową poświadczenia na formularzu A1 lub ustalenie przez tę instytucję, że praca w ogóle nie była wykonywana bądź miała charakter marginalny (art. 14 ust. 5b rozporządzenia wykonawczego), o czym została

następnie powiadomiona instytucja ubezpieczeniowa państwa członkowskiego właściwa dla miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Wówczas powinno nastąpić wznowienie postępowania zakończonego decyzją ustalającą jako właściwe ustawodawstwo państwa członkowskiego, na terytorium którego miała być wykonywana praca najemna, a następnie ustalenie ustawodawstwa, które jest właściwe przy uwzględnieniu stanowisk uzgodnionych przez instytucje ubezpieczeniowe obu państw członkowskich. Z kolei wydanie poświadczenia na formularzu A1 w terminie późniejszym, to jest po ustaleniu przez krajowy organ rentowy podlegania ubezpieczeniom społecznym na podstawie przepisów właściwych dla miejsca zamieszkania, umożliwia wznowienie zakończonego w taki sposób postępowania nawet wówczas, gdy wydana w tym postępowaniu decyzja uprawomocniła się. Jeśli natomiast chodzi o dokument w postaci poświadczenia rejestracji w systemie ubezpieczenia społecznego innego państwa członkowskiego, to jest on tylko dowodem zgłoszenia do ubezpieczenia, które samo w sobie z całą pewnością nie przesądza o istnieniu ważnego tytułu do objęcia ubezpieczeniem. Ten bowiem może zostać potwierdzony jedynie wydaniem poświadczenia na formularzu A1.

Odnosząc przedstawiony wyżej sposób rozumienia unijnych przepisów koordynacyjnych dotyczących systemów zabezpieczenia społecznego do okoliczności faktycznych ustalonych w niniejszej sprawie przez Sąd drugiej instancji, Sąd Najwyższy stanowczo stwierdza, że zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 21 lutego 2017 r. stanowi „modelowy” przykład prawidłowego zastosowania tych przepisów, w tym zwłaszcza art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Z ustaleń tych wynika bowiem, że organ rentowy, po rozpoznaniu wniosku skarżącego z dnia 16 stycznia 2014 r., decyzją z dnia 31 marca 2014 r. pierwotnie ustalił dla niego ustawodawstwo litewskie jako właściwe w zakresie ubezpieczeń społecznych w okresie od dnia 5 listopada 2013 r. Stanowisko zajęte przez organ rentowy w tej decyzji nie uległo zaś zmianie, mimo że litewska instytucja ubezpieczeniowa zwróciła się do organu rentowego o przeprowadzenie oceny pracy najemnej wykonywanej przez skarżącego na terytorium Litwy pod kątem jej marginalnego charakteru. Opisana sytuacja uległa natomiast zmianie dopiero wtedy, gdy organ rentowy otrzymał od litewskiej instytucji ubezpieczeniowej informację o wydaniu w

stosunku do skarżącego decyzji z dnia 9 czerwca 2015 r. odmawiającej wydania mu poświadczenia na formularzu A1 oraz ustalającej, że musi być stosowane dla niego polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczenia społecznego. Na skutek zażalenia wniesionego przez skarżącego na tę decyzję Zarząd Państwowego Funduszu Ubezpieczenia Społecznego przy Ministerstwie Pracy i Ochrony Socjalnej ponownie przeanalizował zaś wniosek i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Również ponowny wniosek skarżącego o wydanie poświadczenia na formularzu A1 został załatwiony odmownie prawomocnym postanowieniem z dnia 8 lutego 2016 r.

W opisanej sytuacji ma zatem rację Sąd Apelacyjny, uznając, że między właściwymi instytucjami ubezpieczeniowymi została przeprowadzona wymagana treścią art. 16 rozporządzenia wykonawczego procedura uzgodnieniowa, przy czym organ rentowy był związany stanowiskiem zajęтым przez litewską instytucję ubezpieczeniową w dwóch kolejnych decyzjach odmawiających wydania skarżącemu poświadczenia na formularzu A1 (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2018 r., II UK 179/17, BSN-IPiUS 2018 nr 4, poz. 35). Stanowisko to było zaś przesłanką do wznowienia postępowania administracyjnego zakończonego decyzją organu rentowego z dnia 31 marca 2014 r. oraz do ponownego ustalenia ustawodawstwa właściwego, przy wzięciu pod uwagę, że w odniesieniu do skarżącego nie znajduje zastosowania art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego. Sąd drugiej instancji nie naruszył więc żadnego z obu wymienionych przepisów.

Zaskarżony wyrok nie narusza również art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego. Jeśli bowiem wskutek wydania przez litewską instytucję ubezpieczeniową ostatecznych decyzji doszło do skutecznego zanegowania podlegania przez skarżącego tamtejszemu ustawodawstwu ubezpieczeniowemu z tytułu pracy najemnej, to skarżący, zgodnie z wynikającą z regulacji art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego zasadą podlegania ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego, w myśl art. 11 ust. 3 lit. a tego rozporządzenia powinien podlegać ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje pracę na własny rachunek, czyli ustawodawstwu polskiemu.

Oczywiście bezzasadny jest natomiast zarzut naruszenia art. 6 ust. 1 lit. b rozporządzenia wykonawczego. Stosownie do tego przepisu, o ile rozporządzenie wykonawcze nie stanowi inaczej, w przypadku rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami lub władzami dwóch lub więcej państw członkowskich w odniesieniu do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, zainteresowany tymczasowo podlega ustawodawstwu jednego z tych państw członkowskich, przy czym ustawodawstwo to jest określone w następującej kolejności: a) ustawodawstwo państwa członkowskiego, w którym osoba ta rzeczywiście wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek, o ile praca najemna lub praca na własny rachunek jest wykonywana tylko w jednym z państw członkowskich; b) ustawodawstwo państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, jeżeli zainteresowany wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w dwóch lub więcej państwach członkowskich i wykonuje część swej pracy lub prac w państwie członkowskim miejsca zamieszkania lub w przypadku, gdy osoba zainteresowana nie wykonuje pracy najemnej ani pracy na własny rachunek. Lektura powołanego przepisu wyraźnie wskazuje więc, że znajduje on zastosowanie w sytuacji, w której dochodzi do rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami lub władzami dwóch lub więcej państw członkowskich w odniesieniu do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa. Tymczasem w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy taka sytuacja, co wcześniej zostało opisane, nie zachodziła. Sąd drugiej instancji nie miał zatem podstaw do stosowania art. 6 ust. 1 lit. b rozporządzenia wykonawczego i wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego w istocie go nie zastosował.

Również oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 58 § 1 i 2 k.c. Należy bowiem zauważyć, że oba wymienione przepisy dotyczą nieważności czynności prawnych regulowanych przepisami Kodeksu cywilnego (art. 56 i następne k.c.). Natomiast w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy mamy do czynienia z decyzją władczą organu rentowego wydaną na podstawie przepisów prawa publicznego – ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w ramach postępowania administracyjnego, do której przepisy odnoszące się do czynności prawnych w ogóle nie znajdują zastosowania. Taka decyzja nie może być więc oceniana pod kątem jej ważności na podstawie art. 58 § 1 i 2 k.c., lecz na podstawie stosowanych w oparciu o art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń

społecznych przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, których naruszenia skarżący przecież nie zarzuca. Niezależnie od tych spostrzeżeń należy też podkreślić, że – co również było już podnoszone – skarżący wskutek wydania przez organ rentowy decyzji, której prawidłowość została zaakceptowana przez Sąd drugiej instancji, nie został objęty w zakresie ubezpieczeń społecznych ustawodawstwem dwóch różnych państw członkowskich, lecz wyłącznie ustawodawstwem polskim.

Zupełnie niezrozumiały jest z kolei zarzut naruszenia art. 6 k.c., zwłaszcza jeśli uwzględnić podany przez skarżącego opis tego naruszenia. Zgodnie z art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Chociaż art. 6 k.c. został zamieszczony, jako norma materialnoprawna, w przepisach prawa materialnego, to jednak w praktyce jest on stosowany, a w związku z tym i tłumaczony (wykładany) w postępowaniu sądowym. Wyjaśnienie reguł obowiązujących przy jego stosowaniu nie może być więc dokonywane bez nawiązywania do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, a zwłaszcza do regulującego obowiązek dowodzenia powoływanych przez stronę okoliczności art. 232 k.p.c., wyrażającego zasadę inicjatywy procesowej stron. Literalna wykładnia art. 232 k.p.c. nie pozostawia przy tym wątpliwości, że to strony są „gospodarzami” postępowania. To strony procesu, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Na sądzie rozpoznającym sprawę nie spoczywa natomiast powinność zarządzania dochodzeń mających na celu uzupełnienie i wyjaśnienie twierdzeń stron oraz poszukiwanie dowodów na ich udowodnienie. Nie można zatem obciążać sądu obowiązkiem, którego realizacja należy do stron postępowania.

Odnosząc się jednak wprost do opisu omawianego obecnie zarzutu, Sąd Najwyższy ponownie przypomina, że w zakresie stosowania zasad koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ujawnienie nowych dowodów lub okoliczności mających wpływ na status konkretnego ubezpieczonego może stanowić asumpt do zmiany stanowiska właściwych instytucji ubezpieczeniowych. Natomiast cechą charakterystyczną postępowań w sprawach z zakresu

ubezpieczeń społecznych jest ocena legalności decyzji organu rentowego według stanu istniejącego w dacie jej wydania.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swojego wyroku.